

loven, fordi det synes regelmæssigt at vise sig, at man bevilger Udgifter, og at disse først i Løbet af nogle Aar kommer til Udbetaling. Paa den anden Side ved jeg fra min ærede Kollega, Ministeren for offentlige Arbejder, at han vil bestræbe sig for, at Bevillingerne og deres Anvendelse følges noget mere ad, end Tilfældet har været, i alt Fald i det Forhold, det er muligt at opnaa.

Inden jeg gaar over til Finanslovfor- slaget, ønsker jeg at sige nogle Ord om den Situation, vi i Øjeblikket befinder os i, finansielt set. Alt tegnede saare lyst, indtil der pludselig ved et Ryk skete dette, at alle Beregninger faldt til Jorden, alle Forhold ændredes. Man stod pludselig overfor den Nødvendighed at maatte møde en faldende Indtægt og en stigende Udgift. Hvad den faldende Indtægt angaar, er jeg ikke i Øjeblikket i Stand til at give synderlig megen Oplysning derom, for det første fordi de Indtægter unddrager sig Opmærksomheden, som ikke indgaar Maaned efter Maaned, og hvor Opgørelsen for Finansministeriet egentlig først finder Sted ved Finansaarets Slutning. Jeg tænker paa saadanne Indtægter som Stempelindtægter, Sportelindtægter og lignende. Jeg kan ikke have nogen Mening om, hvorledes denne betydelige Indtægt — tilsammen omtrent 15 Mill. Kr. — vil stille sig i indeværende Finansaar. Men om Indtægten ved Forbrugsafgifterne ved man noget mere Besked. Disse Indtægter har ikke været saa faldende, som man vist har troet, de vilde blive. De to Maaneder, vi her maa regne med, August og September, har ikke paavirket Indtægten for det Halvaar, der er forløbet af Finansaaret 1914—15, anderledes, end at der paa Forbrugsafgifterne i det hele kun er en Mindreindtægt af 1,100,000 Kr. Det ligger naturligvis i, at visse Forbrugsafgifter er indflydt med det samme eller endog et rigeligere Beløb end ellers. Selve Toldindtægterne led naturligvis i August Maaned et stort Afbræk, de var 1,200,000 Kr. mindre end i Fjor. Allerede i September rettede det sig dog noget; der er en Mindreindtægt af 772,000 Kr., og man maa her lægge Mærke til, at det er den sidste Del af Maaneden, der har den største Indtægt, medens Indtægten svigtede i den første Del, hvilket synes at pege hen paa en Bedring af Tilstanden i saa Henseende.

Hvad Udgiften angaar, maa jeg sige, at der naturligvis ikke kan være Tvivl om, at den vil stige i dette Aar. Man staar overfor, at dette Finansaar maa ende med

en betydelig større Udgift end Indtægt. Men jeg ønsker dog her at sige, at naar der i dette Øjeblik saa meget stærkt kaldes paa Statens Hjælp, maa man huske paa, at Staten er ikke noget udenfor Samfundet, ikke en velgørende Fe, der kommer med Hænderne fulde af Gaver, men at Staten tager med den ene Haand, hvad den giver med den anden, og at man følgende, naar man kalder paa Statens Hjælp, maa tænke paa, hvem der skal betale Regningen, og hvorledes den skal blive betalt; for Regningen kommer, og naar den ikke skal blive alt for byrdefuld, maa man ikke stille alt for store Krav til Staten. Der vil i indeværende Finansaar blive en betydelig Merudgift paa det militære Budget. Der er allerede som overordentlig Udgift bevilget 10 Mill. Kr., og min Kollega, Forsvarsministeren, vil stille Forslag om yderligere 10 Mill. Kr. til samme Formaal. Derved er der intet at gøre. Men nu kaldes der samtidig paa Statens Hjælp overfor den Arbejdsløshed, der er til Stede, og med Hensyn til hvilken Forholdet efter de Oplysninger, jeg har kunnet indhente, ikke er det, at den er stadig stigende. Jeg tør ikke sige noget bestemt derom, og jeg tror ikke, at der i Øjeblikket foreligger saadanne Oplysninger, at man med Bestemthed kan udtale sig, men saa vidt jeg ved, har Arbejdsløsheden snarere kulmineret, end den i den sidste Tid er steget. Det er klart, at Staten her maa komme til Hjælp. Der anvendes imidlertid af alle om dette Forhold en Sætning — ogsaa jeg har brugt den —, at det er bedre at hjælpe ved at give Arbejde end ved umiddelbart at understøtte, og denne Sætning er jo sand, men hvis den siges meget tidt, og hvis denne Opfattelse overdrives lidt, kan Sætningen nemt blive usand, for det er indlysende, at Staten hellere maa yde en direkte Hjælp, hvis Omfang kan overses, end komme ind paa Foretagender til mange Millioner Kroner f. Eks., hvor Staten ikke er sikker paa at kunne tilvejebringe Midlerne. Regeringen maa her — og det samme gælder naturligvis Rigsdagen — forsøge at træffe en Mellemvej. Men Forholdet er i Øjeblikket det, at Befolkningens Stemning svinger mellem to Yderpunkter. Det ene er Panik med al dens Rædsel og Hæslighed, Panik; som viser sig ved Afslappelse i Foretagsomheden, Erhvervsstandsning, Guldthørst, Seddelhengemmelse, Forsøg paa at mele sin Kage eller forgyldte sit Kul, overhovedet en Optræden, som hverken er forstandig eller tiltalende. Det andet Yderpunkt viser sig